

> RETOURADRES Postbus 4902, 6202 TC Maastricht

Aan de fractie van SP
de heer J.M. van Gelooven
mevrouw S. Blom

BEZOEKADRES
Randwycksingel 22
6229 EE Maastricht

POSTADRES
Postbus 4902
6202 TC Maastricht

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake
Rekenkameronderzoek

DATUM
7 mei 2025
Verzonden: 12-05-2025

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
M (Marjolein) van der Pool

TELEFOONNUMMER

ONZE REFERENTIE
2025.01580

E-MAILADRES
marjolein.van.der.pool@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

Geachte heer van Gelooven en mevrouw Blom,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft met betrekking tot het rekenkamerrapport 'Armoede en ongelijkheid in Maastricht' dat u onlangs heeft ontvangen.

Vraag 1:

In het rapport wordt gesteld dat de missie uit de Sociale Visie onvoldoende vertaald is naar meetbare doelen. Volgens de Rekenkamer leidt dit ertoe dat er veelal sprake is van ongerichte beleidskeuzes.

Herkent het college zich in de conclusie dat het armoedebeleid van Maastricht te versnipperd en weinig doelgericht is door het ontbreken van een helder middenkader waarin lange termijnvisie en uitvoering aan elkaar gekoppeld worden, met het liefst ook meetbare doelen? Zo ja, op welke wijze wenst het college een en ander te verbeteren, met name op het gebied van de meetbaarheid van de effecten van het armoedebeleid, middels het beleidskader De Sociale Basis dat voortvloeit uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1:

Ja, dit beeld herkent het college. Het huidige armoedebeleid 'de knoop ontwarren' bestaat uit een heel concreet aanvalsplan armoede en schulden dat activiteiten beschrijft en een abstracte visie en missie zonder concrete en meetbare doelen. We willen dit in het nieuwe beleidskader armoede - dat we de raad later dit jaar voorleggen - anders aanpakken. In dit nieuwe beleidskader armoede nemen we op hoe we de effecten van ons beleid gaan meten. U ziet voorbeelden van de samenhang die we nastreven terug in het Wmo- en Jeugdbeleid.

Vraag 2:

De Rekenkamer wijst erop dat de bestaande beleidsstructuur niet voorziet in een logische samenhang tussen visie en uitvoering. Hierdoor is het lastig om (bij) te sturen, te controleren, en om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid, zowel aan de gemeenteraad als aan de stad in brede zin.

DATUM
7 mei 2025

Waarom is er in de afgelopen jaren niet eerder en structureel gekozen voor een duidelijke koppeling tussen visie en uitvoering op het gebied van armoedebestrijding, en op welke concrete wijze(n) is uw college voornemens om daar in De Sociale Basis verbetering in te brengen? Een antwoord dat het abstractieniveau van de collegereactie op het rapport overstijgt, zou daarbij erg gewaardeerd worden.

Antwoord 2:

Het beleidsplan 'de knoop ontwarren' is in maart 2020 zonder deze koppeling door de toenmalige college en gemeenteraad vastgesteld. Omdat dit college net als de rekenkamer van mening is dat meetbaarheid van beleid van belang is wordt in het nieuwe armoedebeleid monitoring als een apart hoofdstuk opgenomen in het beleidskader en uitvoeringsplan.

Vraag 3:

Zoals eerder gesteld, maakt het ontbreken van Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) het volgens de Rekenkamer moeilijk – zo niet onmogelijk – om de effectiviteit en doelmatigheid van het armoedebeleid te evalueren.

Is uw college bereid en voornemens om in het nieuwe armoedebeleid concreet meetbare doelen en prestatie-indicatoren op te nemen? Zo ja, hoe zien deze er dan uit en op welke wijze zijn deze meetbaar? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3:

Ja, het college is hiertoe bereid. Zie ook het antwoord op vraag 1 en 2.

Vraag 4:

Volgens de Rekenkamer mist de gemeente regie en laat zij te veel over aan de maatschappelijke partners, en zij beveelt de gemeente aan om weer meer regie te nemen bij de uitvoering van het armoedebeleid, en zich niet slechts als systeemverantwoordelijke te beschouwen.

Is uw college voornemens om de regierol van de gemeente te versterken in plaats van een louter faciliterende rol in te nemen? Zo ja, op welke wijze krijgt dat in de toekomst vorm? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4:

Ja, het college is voornemens om in ons lokale netwerk een actievere rol te gaan spelen. De manier waarop die rol vorm krijgt wordt uitgewerkt in het beleidskader en uitvoeringsplan armoedebeleid dat later dit jaar aan de raad wordt voorgelegd.

Vraag 5:

Ook wordt uit het rapport duidelijk dat maatschappelijke partners te weinig sturing vanuit de gemeente ervaren, en dat zij vaak gemeentelijke ondersteuning bij de uitvoering van hun taken missen. Dit blijkt volgens de Rekenkamer bijvoorbeeld uit het thema beschermingsbewind: 'Hoewel het Convenant Beschermingsbewind handvaten biedt voor de gemeente om regie te voeren op bewindvoerders, ervaren de partners dat deze regie niet wordt opgepakt. Ook het netwerk Samen uit de Min kent eenzelfde knelpunt.'(p. 15).

DATUM
7 mei 2025

Hoe is uw college voornemens om ervoor te zorgen dat maatschappelijke partners, die het beleid momenteel grotendeels uitvoeren, beter ondersteund én aangestuurd worden?

Antwoord 5:

Uit gesprekken die in aanloop naar het opstellen van het beleidskader en uitvoeringsplan armoedebeleid hebben wij de signalen die u noemt ook terug gehoord van onze partners. Hoe we als gemeente onze rol op een andere manier kunnen gaan invullen is onderdeel van het nieuwe armoedebeleid dat we later dit jaar aan de raad voorleggen.

Vraag 6:

De Rekenkamer constateert dat de gemeente momenteel slechts beperkt inzicht heeft in het daadwerkelijke bereik van de gemeentelijke regelingen. Hierdoor bestaat het risico dat (veel) inwoners die een steuntje in de rug kunnen gebruiken – en daar bovendien ook recht op hebben – momenteel niet optimaal gebruik maken van die regelingen.

Hoe is uw college voornemens om ervoor te zorgen dat alle inwoners die op basis van de gemeentelijke regelingen recht hebben op ondersteuning, deze ook daadwerkelijk krijgen?

Antwoord 6:

De gesprekken die we de afgelopen tijd met onze partners in de stad hebben gevoerd gaan veel over dit punt van zorg. We hebben daarom als voornemen om in het nieuwe armoedebeleid het bereiken van onze inwoners een prominente plek te geven als een van de vijf pijlers. In de domeinvergadering van 13 mei presenteren we de vijf pijlers waarlangs we het armoedebeleid willen gaan vormgeven en halen bij de raad input op. Die input gebruiken we – samen met de input van onze partners en inwoners – om antwoord te geven op de vraag 'hoe' we onze inwoners het beste kunnen bereiken.

Vraag 7:

De Rekenkamer concludeert dat de sluiting van de gemeentelijke wijkservicepunten tot een verminderde toegankelijkheid van de gemeentelijke ondersteuning voor inwoners, met name voor degenen die het meest kwetsbaar zijn. Volgens het rapport is de gemeente door deze sluitingen op grotere afstand komen te staan van haar inwoners.

Is het college bereid om opnieuw te investeren in fysieke locaties in de wijken, zoals wijkservicepunten, om de drempels die inwoners ervaren bij het vinden van hulp te verlagen? Zo ja, op welke wijze krijgt een en ander vorm in het nieuwe beleid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7:

Ja, het college is bereid hier opnieuw in te investeren. Uit gesprekken met partners en buurtbewoners in het programma Veerkracht blijkt dat er behoefte is aan een wijkservicepunt in Pottenberg en in Nazareth. Het college vindt het belangrijk dat ondersteuning goede bereikbaar is, vooral voor mensen die kwetsbaar zijn. Daarom nemen we dit mee in het nieuwe beleidskader en het uitvoeringsplan armoedebeleid.

DATUM
7 mei 2025

Vraag 8:

Blijkens het rapport is de toegang tot hulp en ondersteuning in onze gemeente nog steeds (te) sterk afhankelijk van het eigen initiatief van inwoners, terwijl juist veel mensen in armoede deze stap niet kunnen of durven zetten.

Waarom was de eigen initiatiefkracht van deze groep (kwetsbare) inwoners de afgelopen jaren een van de uitgangspunten van het gemeentelijk beleid, en is uw college voornemens om een en ander anders vorm te geven in het nieuwe beleid? Zo ja, op welke wijze(n)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8:

Het stimuleren van zelf- en samenredzaamheid is voor gemeentelijke overheden de afgelopen jaren een gedeeld uitgangspunt geweest. Wanneer inwoners zelf- en samenredzaam zouden zijn, kunnen zij zelf tegenslagen in hun leven opvangen. Op dit gedachtengoed is de afgelopen jaren kritiek ontstaan. Niet alle inwoners zijn in staat om zelf initiatief te nemen. Dit geldt in het bijzonder voor mensen met geldzorgen. Dit inzicht nemen we mee in de uitwerking van het nieuwe armoedebeleid.

Vraag 9:

In plaats van directe financiële ondersteuning werkte de gemeente tot op heden voornamelijk met cadeaukaarten en tussenpersonen, wat volgens de Rekenkamer het gevoel van eigenaarschap en autonomie bij inwoners aantast. Ook [onderzoek](#) van het *Instituut voor Publieke Economie* laat zien dat het geven van geld, in plaats van hulp in natura zoals cadeaubonnen, efficiënter is. Dit omdat geld de autonomie en vrijheid van de ontvanger vergroot, mensen zelf vaak beter weten wat hun behoeften zijn, en er minder stigma op rust.

Is uw college bereid en voornemens om deze praktijk te herzien en inwoners meer keuzevrijheid en verantwoordelijkheid te geven, bijvoorbeeld door het direct uitkeren van geld in plaats van cadeaubonnen? Zo ja, op welke wijze ziet dit er in de toekomst uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9:

In onze bestuurlijke reactie op het rekenkamerrapport zijn we hier nader op ingegaan: "Wij kiezen bewust voor ontzorgen en ondersteunen. We doen dit op basis van ervaringsverhalen van onder andere Tim 's Jongers en het recente inzicht dat rust in een situatie van armoede of schulden belangrijker is voor onze inwoners dan zelf regie voeren. We willen inwoners in armoede of schulden zo min mogelijk belasten, zodat zij minder stress ervaren en kunnen meedoen aan activiteiten. Ons primaire doel bij deze specifieke regelingen is meedoen, als start van de weg naar zelfredzaamheid (een doel dat wij via met name re-integratie projecten vormgeven). Werken met regelingen met directe betaling aan de aanbieders, en gerichte ondersteuning via partners neemt drempels weg voor inwoners die het al moeilijk genoeg hebben. Terwijl het ons als gemeente tegelijkertijd ook zekerheid geeft dat de bijdrage effectief wordt besteed om mee te doen. Iets wat wij vanuit de opdracht van de raad om meer grip te hebben op een doelmatige besteding van middelen in het sociaal domein ook moeten meenemen in onze afwegingen."

Vraag 10:

In het rapport worden een aantal mislukte pilots genoemd, zoals de app Geldwijzer Maastricht. Deze worden door de Rekenkamer aangehaald als voorbeelden van ongerichte beleidsvoering.

Welke lessen trekt uw college uit het eerdere falen van pilots als de Geldwijzer Maastricht, en hoe voorkomen we dat nieuwe, gelijksoortige initiatieven opnieuw stranden zonder structureel resultaat?

DATUM
7 mei 2025

Antwoord 10:

In de aankomende beleidsperiode gaan we doelgerichter te werk. Nieuwe initiatieven beoordelen we op effectiviteit. We kijken daarbij naar wat we willen bereiken voor onze inwoners. Is er al een applicatie of initiatief dat voorziet in de behoefte? Dan breiden we het aanbod niet uit. Dit past bij onze visie 'van veelvoud naar eenvoud en van veelheid naar eenheid'. En bij signalen die terug horen van onze partners. Dit kan betekenen dat wensen, aanvragen of initiatieven in de toekomst niet worden gehonoreerd, omdat er in Maastricht al een voorziening aanwezig is, de in de vraag voorziet. Als concreet voorbeeld: we kiezen voor gebruik van de applicatie Geldfit. Die helpt inwoners eenvoudig te zien op welke regelingen ze recht hebben. We gaan deze app onder de aandacht brengen in de hele stad. Andere soortgelijke apps bouwen we af.

Vraag 11:

De inkomensgrens van 110 procent van het sociaal minimum, die de gemeente Maastricht voor de toegang tot veel regelingen uit het armoedebelief hanteert, is blijkens het Rekenkamerrapport relatief streng, zeker in vergelijking met andere gemeenten.

Is het college bereid om de inkomensgrens voor toegang tot armoederegelingen te verruimen, bijvoorbeeld tot 130 procent, zoals veel andere gemeenten in Nederland die hanteren, zodat minder mensen tussen wal en schip blijven vallen? Zo ja, wanneer kan de gemeenteraad daartoe een raadsvoorstel tegemoet zien? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11:

We kiezen er bewust voor om per regeling verschillende inkomensgrenzen te gebruiken, dit helpt ons om de armoedeval in Maastricht te voorkomen. Zo zorgen we dat mensen die iets meer gaan verdienen, er niet direct sterk op achteruitgaan. In aanloop naar het nieuwe armoedebelief zullen we in het college bespreken of we een voorstel aan de raad zullen voorleggen.

Vraag 12:

Het rapport van de Rekenkamer laat zien dat de inzet van ervaringsdeskundigen in het armoedebelief momenteel onvoldoende is. Hoewel de gemeente erkent dat het betrekken van mensen met eigen ervaring met armoede waardevolle inzichten kan opleveren, ontbreekt het aan een structurele en systematische aanpak om deze ervaringskennis daadwerkelijk te integreren in beleidsvorming en uitvoering. Dit betekent dat het beleid mogelijk niet volledig aansluit bij de behoeften en realiteiten van de doelgroep. Ook auteur en onderzoeker Tim 'S Jongers roept al jarenlang op tot een structurele inzet van ervaringsdeskundigen bij de vormgeving en uitvoering van (armoede)belief.

Op welke wijze betreft het college ervaringsdeskundigen en mensen in armoede structureel bij het opstellen en evalueren van het nieuwe armoedebelief, en uiteindelijk ook bij de evaluatie van de uitvoering van dat beleid?

Antwoord 12:

In het proces dat we op dit moment doorlopen hebben we ervaringsdeskundigen betrokken via gesprekken met de leden van de cliëntenraad van de GR Sociale Zaken Maastricht Heuvelland. Betrokkenheid bij beleidsontwikkeling en evaluatie is één onderdeel van de manier waarop wij ervaringsdeskundigheid willen betrekken.

DATUM
7 mei 2025

We willen structureel met onze inwoners in gesprek over geldzorgen, armoede en schulden. Zoals we bijvoorbeeld doen via ons programma Veerkracht in de wijken Pottenberg en Nazareth. In die gesprekken komen we met elkaar tot de kern van de worsteling van onze inwoners. Niet éénmalig, gericht op beleidsontwikkeling, maar structureel, gericht op het vinden van oplossingen. We zoeken daarnaast ook naar mogelijkheden om ervaringsdeskundigen een plek aan tafel te geven in onze stedelijk overlegstructuur, zodat hun stem ook daar wordt gehoord.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Jeroen Hoenderkamp
Wethouder WMO, Welzijn, Sociale Zaken en Gezondheid

Schriftelijke vragen